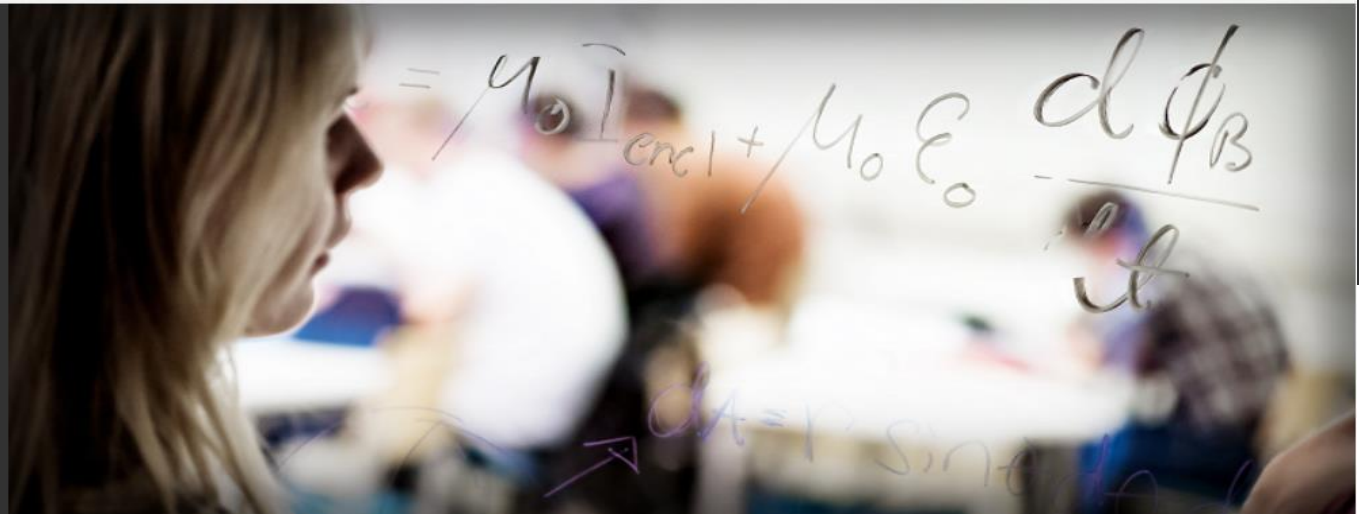

OPEN //
UEF

ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO
JOENSUU | KUOPIO | SAVONLINNA

Kirjastotyöhön liittyvän kommunikation käsitteelliset taustaoletukset: profession ja sen tulevaisuuden tarkastelua

Informaatiotutkimuksen päivät 4.11.2016

Juha Kämäräinen & Jarmo Saarti

Sisältö

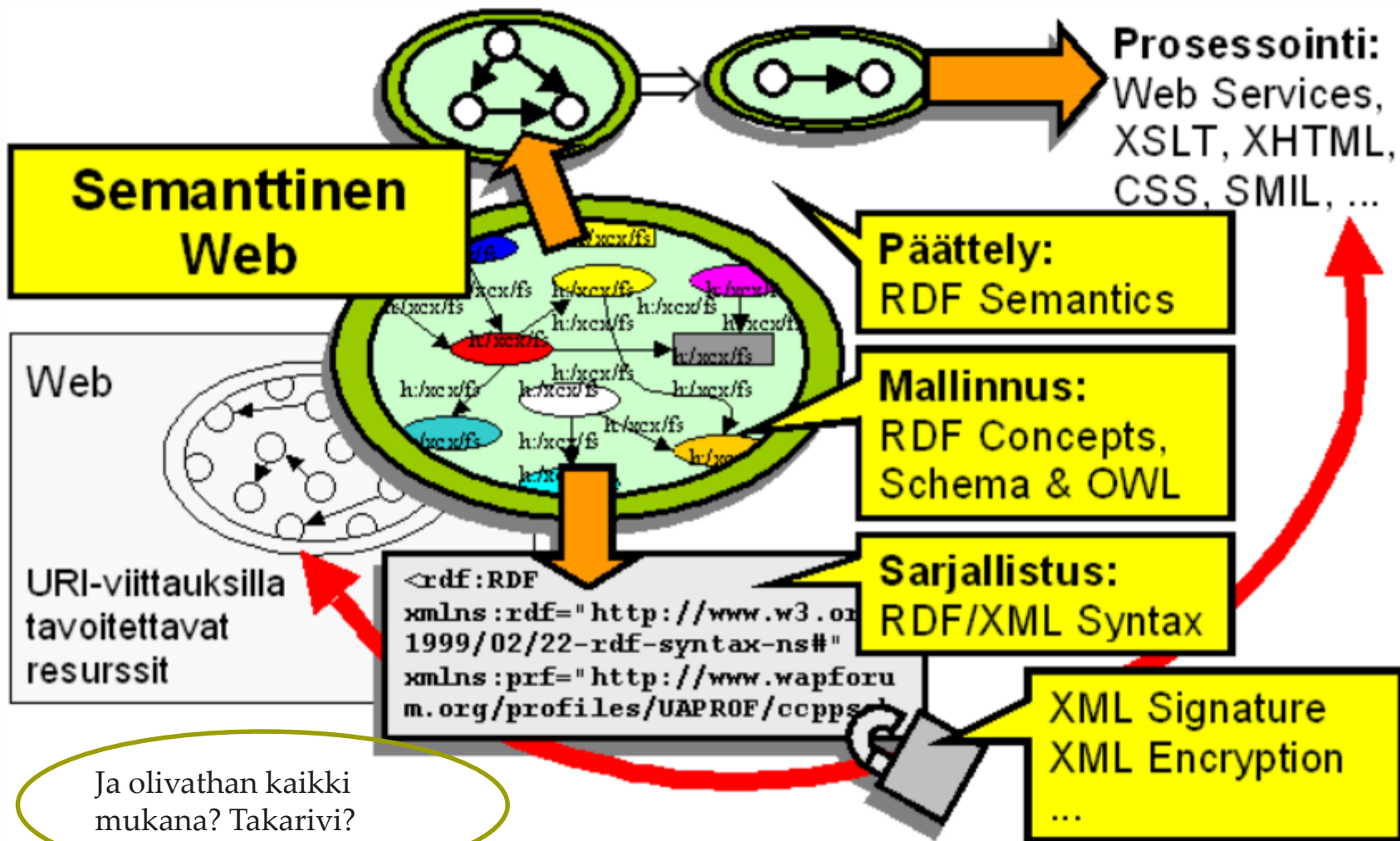
- Tietoympäristön muutos
- Instituutio, professio vai kirjasto- ja tietopalvelutyö yhteisenä nimittäjänä?
- Vaikutukset koulutukseen ja alan osaamisen kehittämiseen

Tietoympäristön muutos

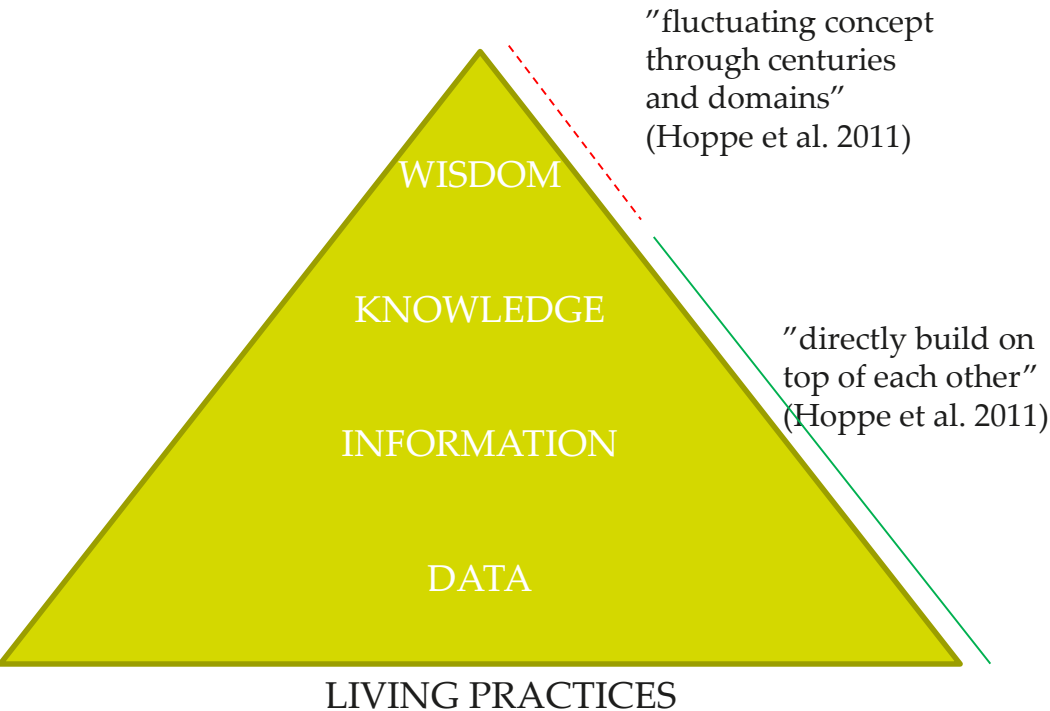
- Perinteiseen tiedonhallintaan on liittynyt kaksi ideologisesti samankaltaista objektivistista periaatetta:
  - tietojenkäsittelyssä tietoriippumattomuus (data independence): toteutusratkaisut eivät riipu sisällöistä ja monimutkaisuus hallitaan vakioitujen rajapintojen kytkeytyllä tasorakenteella (esim. OSI-malli)
  - kirjastotyössä puuttumattomuuden periaate (principle of non-interference): tiedon hankinta erotetaan täysin sen käytöstä ja tuottamisesta; kirjastolle ei kuulu lainkaan se, mitä asiakas tekee dokumenttien sisällöllä ja vain heikosti ja välillisesti se, mistä dokumenttien sisällöt ovat peräisin
- Hanketoimijoina kirjastohenkilökunta ei voi noudattaa puuttumattomuuden periaatetta. Valitaan interventio ja seinäruusuilun välillä.

Paikkariippuvasta kohti jälkidigitaalista

Paikkariippuvainen	Digitaalinen	Jälkidigitaalinen
<ul style="list-style-type: none"> • Painettu/monistettu • Tietämyksen ja dokumenttien varastointi • Paikallinen • Postipalvelut • Osaamisen säilyttäminen • Aineistojen ostaminen • Luokkahuoneet, kurinalainen, analoginen kopiointi	<ul style="list-style-type: none"> • Digitaaliset toimintaympäristöt/tiedostot • Painetun digitointi • Kansallinen • Tietämyksen käyttäminen • Sähköpostit ja liitteet • Palveluiden ostaminen • Web-sivut ja oppimisympäristöt, navigointi, copy-paste	<ul style="list-style-type: none"> • Digitaalisena syntyneet aineistot • Yhteistyö • Suora tie/pääsy digitaalisiin aineistoihin • Globaali • Tietämyksen luominen • Digitaaliset työtilat • Palveluiden yhteinen luominen • Digitaaliset ja fyysiset osaamisen luomisen tilat (Ba)

Tiedon tasot ja lajit: mihin asti ja keiden kesken konsensus?

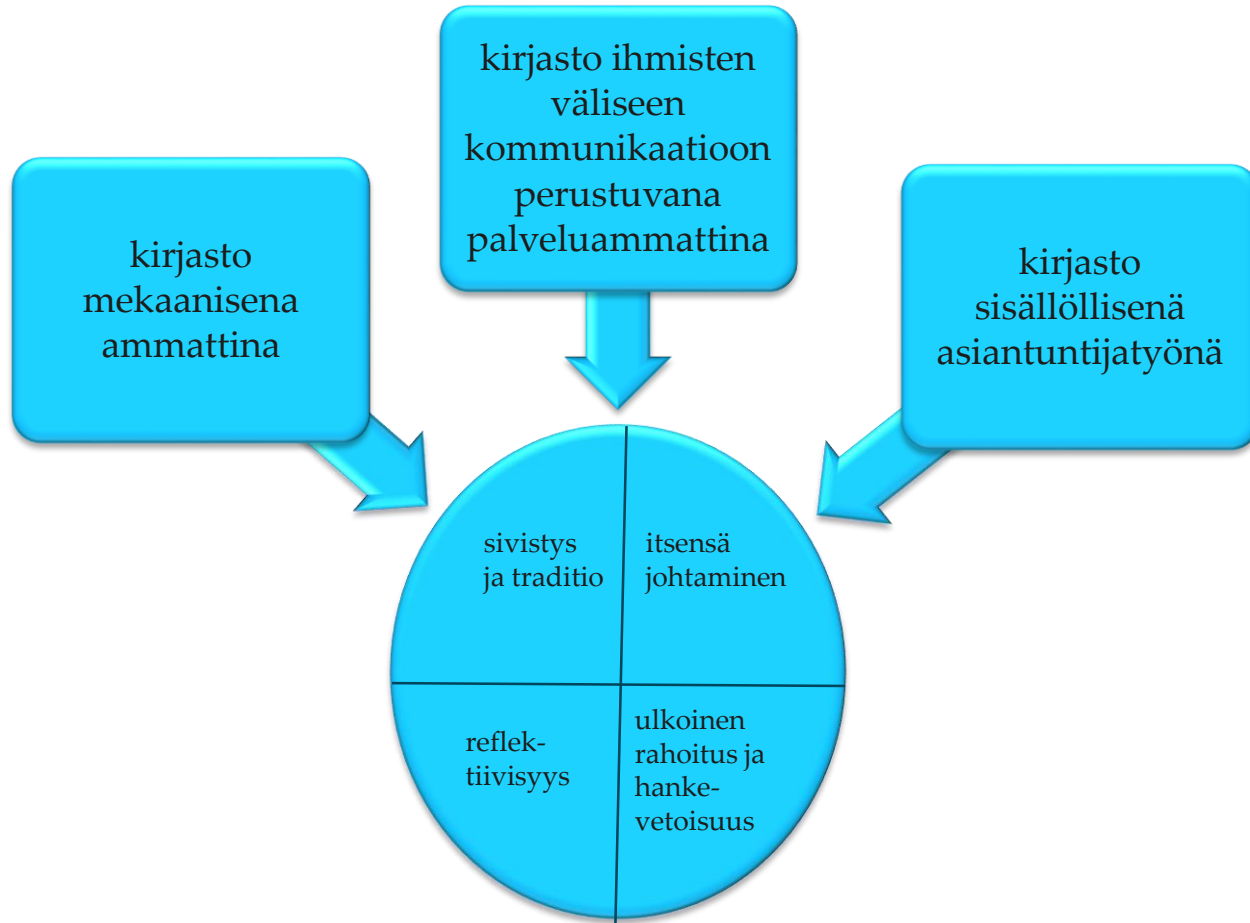

- **KÄYTÄNNÖT** ←
- DATA
"yksinkertaisia merkkisarjoja" (H)
- INFORMAATIO
"data, jolle on annettu peruskysymyksiin vastaava merkitys" (H)
- TIETÄMYS
"[korkeakouluopinnoista] odotetaan käytäntöä, saadaan teoriaa" (Kilpiäinen 2003)
"antaa vastauksia miten-kysymyksiin" (H)
- VIISAUS ←
"käytännön tiedon juuret ja perusteet haetaan tiedon syvemmästä, hiljaisen tiedon taustasta eli synnyistä syivistä" (Koivunen 1997, 209)

H = Hoppe et al. 2011

Instituutio, professio vai kirjasto- ja tietopalvelutyö yhteisenä nimittäjänä?

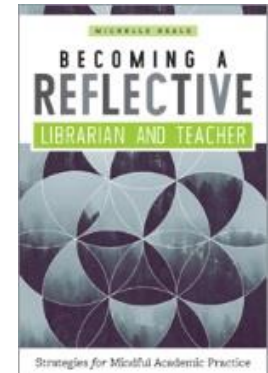
- Keiden kesken haetaan yhteistä nimittäjää? Saammeko luvan kanssa pysytellä omassa porukassa, varsinkin userismin kuilua karttaen?
- Entä jos vastaukset on jo annettu? ”Elinikäisen oppimisen tavoite edellyttää integroitua viitekehystä, joka kattaa kaikki sektorit---osana laajempaa devoluution ja koulutuksen markkinaistamisen politiikkaa” (Cort 2010, 306, 311)
- Jos ei tyydytä valmiina annettuun, avautuu useita tarkastelusuuntia:
  - Kirjasto mekaanisena ammattina...
  - Kirjasto ihmisten kommunikaation perustuvana palveluammattina...
  - Kirjasto sisällöllisenä asiantuntijatyönä...

Vaikutukset koulutukseen ja alan osaamisen kehittämiseen

- Edustavatko hahmotellut käsitykset kirjastoalan (ammattillisia) heimoja?
- Toimivatko käyttöteoria ja julkiteoria välittävinä ja liudentavina käsitteinä?
- Monimutkaisuuden lisääntyessä teorian ja käytännön väliset jännitteet säilyvät, ehkä jopa voimistuvat?
- Käyttöteorioiden, kuten tietokäsitysten tunnistaminen ja toimintapositionien otto

Koulutussisällöt

- Instituutioymmärrys vs. ammattitaidot
  - reflektiivinen asiantuntijuus, oman toiminnan perusteiden tutkiminen
- Dokumentteihin liittyvä osaaminen vs. tiedontarpeisiin liittyvä osaaminen, lisättynä tiedontuottamisen dynamiikoilla
- Reaktiivinen vs. proaktiivinen oppisisältöjen määrittely
- Kirjasto luontevaksi osaksi uuden tiedon ja osaamisen tuottamista
  - esim. ammattikorkeakoulua tutkineiden opettajien kirjastokäsitykset osin heikosti artikuloituja ja stereotyyppisiä, kuten ”varasto”
- Kirjastoalaa ja sen rakentumista määrittää se näkemys, joka meillä on alaan liittyvistä osaamistarpeista ja niistä tarpeista, joita ajattelemme asiakkailta olevan
  - mitä keinoja on siirtää painopistettä alan sisäisistä uskomuksista asiakkaiden kanssa jaettuihin uskomuksiin?

Kirjallisuutta

Cort, P. 2010, Stating the obvious: The European qualifications framework is not a neutral evidence-based policy tool, *European educational research journal*, vol. 9, no. 3, pp. 304-316.

Hoppe, A., Seising, R., Nürnberger, A. & Wenzel, C. 2011, Wisdom - the blurry top of human cognition in the DIKW-model?, *Proceedings of the EUSFLAT conference, Aix-Les-Bains, France*. Vol. 1. 2011., eds. S. Galichet, J. Montero & G. Mauris, Atlantis Press, Amsterdam, Beijing, Paris, July 18th - 22nd 2011, pp. 584.

Kilpiäinen, S. 2003. Odotetaan käytäntöä, saadaan teoriaa: tutkimus Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun terveystieteiden opiskelijoiden käsityksistä ja kokemuksista opetuksesta ja ohjauksesta...

Koivunen, H. 1997. *Hiljainen tieto*. WSOY.

Kämäräinen, J. & Saarti, J. 2014, Library Professionals' and partners' implicit principle of non-interference and writing-related interventions, *QQML e-journal*, , no. 4, pp. 899-908.

Lahtinen, J. 2016, Tietoasiantuntijoiden roolit ja toiminta koulutuksen ja työelämän kehittämishankkeissa: tapaustutkimus tietokäytäntöjen ja innovatiivisten tietoyhteisöjen kehittämisestä, Tampereen yliopisto, Informaatiotieteiden yksikkö.

Zins, C. 2007, Conceptual approaches for defining data, information, and knowledge, *Journal of the American society for information science and technology*, vol. 58, no. 4, pp. 479-493.

Kiitos!

*Kysymykset nyt
tai*

juha.t.kamarainen@gmail.com

jarmo.saarti@uef.fi

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

uef.fi